

Den här studien försöker att mot bakgrund av en historisk analys avtäckta grundstrukturen i amerikansk utrikespolitik av idag och diskutera framtida utvecklingsmöjligheter. Det historiska avsnittet omfattar dels en makrohistorisk periodisering i tre huvudskeden som stickordsmässigt kallats för "isolationism", "ambivalens" och "involvering", dels en indelning av sistnämnda skede i en "euro-politisk", en "globalmilitär" och en "global diplomatisk" fas.

Det amerikanska misslyckandet i Vietnam mm visade att USA inte längre kunde utöva samma direkta globala inflytande som tidigare i en allt mer föränderlig värld. Ställd inför huvudalternativen att sänka ambitionsnivån eller att öka sin resursbas via informell koalitionsbildning tycks man ha föredragit den senare utvägen.

Genom att eftersträva ett närmare samarbete med Västeuropa och Japan ("trilateralism") samt med en del andra stater på uppåtgående ("regionala stormakter") hoppas man skapa förutsättningar för en aktivistisk politik på global nivå även i fortsättningen.

Vad beträffar totalstrategin synes man eftersträva en prioritering av de ekonomiska och teknologiska instrumenten på de militäras bekostnad. På idéplanet förefaller man använda frågan om "männsliga rättigheter" som spjutspets, vilket för ö tilligger väl i linje med den traditionella amerikanska tendensen till "moralism" eller "exceptionalism".

När det gäller den ekonomiska sidan tycks man eftersträva en successiv "upptagning" av allt fler stater i ett marknadsorienterat internationell-ekonomiskt system.

Relationerna till Sovjetunionen tonas ned, bortsett från vissa frågor (terrorbalans m m), där ryssarnas medverkan inte kan undvaras. Relationerna till samarbetsparterna, bl a Västeuropa, ter sig emellertid komplicerade. Strukturellt betonade motsättningar som tilltagande ekonomisk konkurrens (allt mer likartade produktsortiment), olika intressen i relationerna till öst etc verkar desintegrerande. Det huvudsakliga instrumentet för att klara av svårigheter som dessa förefaller ligga i det västeuropéiska och japanska säkerhetspolitiska beroendet av USA.

Tills vidare tycks Förenta staterna ha lyckats med att hantera dessa m fl problem på ett någorlunda acceptabelt sätt. Även om den trilaterala politiken ingalunda blivit alltigenom lyckad, förefaller den dock vara den option som relativt sett har framtiden för sig. Alternativet "nyisolationism" kan visserligen tänkas bli politiskt möjligt, men skulle troligen bara kunna utövas under kortare tid. Det internationella beroendet är idag så stort att en sådan option i längden ter sig orealistisk.

Detentepolitik, i det tidiga 1970-talets mening, förefaller likaledes problematisk ur Förenta staternas synvinkel, vilket bl a visas av den (amerikanska) kritik som gjorde att politiken orienterades i trilateral riktning redan före Carteradministrationens tillträde.

En av studiens slutsatser är därför att den trilaterala optionen med vissa modifikationer, bl a en uppvärdering av den militära komponenten, tills vidare kommer att dominera amerikansk utrikespolitik. Världsutvecklingen är emellertid så dynamisk och existerande motsättnings- och samarbetsmönster så komplext att framtiden inom några år mycket väl kan "skaka fram nya kort ur ärmen" som leder till en omstrukturering av den internationella koalitionsstrukturen och politiken.